

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5To/24/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717011234
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Rešatková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8717011234.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Evy Rešatkovej a sudcov JUDr. Vladimíra Monoka a JUDr. Petra Tobiaša na verejnom zasadnutí konanom dňa 16.03.2022 v Prešove takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Tr. poriadku na podklade odvolania obžalovaného G.. S. M. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/95/2017 zo dňa 07.06.2021 v celom rozsahu.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

obžalovaného G.. S. M., nar. XX.XX.XXXX v F., trvale bytom
W., M. XXX/X,

podľa § 285 písm. a) Tr. poriadku o s l o b o d z u j e spod obžaloby okresného prokurátora pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

- v doposiaľ presne nezistenom čase v mesiaci jún 2016 v obci Batizovce, okres Poprad, požiadal U. O. o zabezpečenie falošného vodičského preukazu s rozšírením na skupinu A, ktorému za týmto účelom odovzdal dve svoje fotografie a fotokópie svojho občianskeho a vodičského preukazu, a ktoré U. O. odovzdal v Poprade pred obchodným centrom Tesco W. F., ktorý asi do dvoch týždňov zabezpečil za sumu 250,- € falošný vodičský preukaz Ukrajiny č. W. XXXXXX, vydaný na meno S. M., platný na skupiny A1, A, B1, B od 07.02.1989 a na skupiny C1, C, D1, D, DE, C1E, CE, D1E, DE platný od 19.06.2016 a tento odovzdal v Poprade pred obchodným centrom Tesco U. O., ktorý ho následne dal obvinenému G.. S. M., ktorý ho prevzal s úmyslom vymeniť ho za pravý slovenský vodičský preukaz na príslušnom dopravnom inšpektoráte,

pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/95/2017 zo dňa 07.06.2021 bol obžalovaný G.. S. M. uznaný vinným zo spolupáchateľstva prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 20 k § 352 ods. 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

- v doposiaľ presne nezistenom čase v mesiaci jún 2016 v obci Batizovce, okres Poprad, požiadal U. O. o zabezpečenie falošného vodičského preukazu s rozšírením na skupinu A, ktorému za týmto účelom odovzdal dve svoje fotografie a fotokópie svojho občianskeho a vodičského preukazu, a ktoré U. O. odovzdal v Poprade pred obchodným centrom Tesco W. F., ktorý asi do dvoch týždňov zabezpečil za sumu 250,- € falošný vodičský preukaz Ukrajiny č. W. XXXXXX, vydaný na meno S. M., platný na skupiny A1, A, B1, B od 07.02.1989 a na skupiny C1, C, D1, D, DE, C1E, CE, D1E, DE platný od 19.06.2016 a tento odovzdal v Poprade pred obchodným centrom Tesco U. O., ktorý ho následne dal obvinenému G.. S. M., ktorý ho prevzal s úmyslom vymeniť ho za pravý slovenský vodičský preukaz na príslušnom dopravnom inšpektoráte,

za čo mu bol podľa § 352 ods. 1 Tr. zákona s použitím § 56 ods. 2, § 57 ods. 1, § 38 ods. 2, 3, § 36 písm. j) Tr. zákona uložený peňažný trest vo výmere 200,- eur a podľa § 57 ods. 3 Tr. zákona mu pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, bol ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiaca.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obžalovaný ihneď po jeho vyhlásení. V dodatočne predložených dôvodoch odvolania jeho obhajcom v prvom rade poukázal na to, že prvostupňový súd nespĺnil inštruktážnu časť rozhodnutia nadriadeného súdu 5To/9/2020 z 15.1.2019 a rozhodnutia nadriadeného súdu 4To/26/18 z 21.10.2020, ktorými boli zrušené predchádzajúce rozsudky súdu prvého stupňa a v ktorých krajský súd nariadil súdu prvého stupňa vykonať o. i. výsluch obžalovaného zameraný na objasnenie, akým spôsobom bol od neho políciou získaný predmetný ukrajinsky vodičský preukaz, za účelom posúdenia, či k získaniu ťažiskového dôkazu nedošlo nedovoleným spôsobom. Z rozsudku nie je zrejmé, ako súd posúdil túto základnú námietku obhajoby, lebo na túto námietku odpoveď, ktorú považuje rovnako ako krajský súd za zásadnú, v rozsudku žiadna nie je.

Okresný súd síce v odvolaní napadnutom rozsudku formálne deklaroval, že vykonal všetky dostupné dôkazy, vypočul svedkov, a takto vykonané dôkazy údajne zhodnotil, nenapísal ale ako, skonštatoval, že sa vysporiadal s obhajobnými tvrdeniami a rozpormi vo výpovediach, toto všetko však ostalo iba v rovine deklarovania niečoho, čo sa v skutočnosti nestalo. V rozhodnutí nie je odpovedané na takmer žiadnu z jeho vznesených podstatných a relevantných námietok, argumentov, či právnych a či skutkových, čím došlo k porušeniu nielen ust. § 168 Tr. por., ale aj jeho ústavných práv na spravodlivý proces, garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, či nakoniec aj v samotnom Trestnom poriadku (§ 1, § 2).

Dokazovanie vykonané tak v prípravnom konaní, ako aj pred súdom, nevyprodukovalo presvedčivé dôkazy, ktoré by preukazovali, že skutok sa stal práve tak, ako uvádzala a kvalifikovala obžaloba. Rovnako nevyprodukovalo ani k niektorým tvrdeniam obžaloby, na ich preukázanie ďalšiu potrebnú ucelenú reťaz aspoň nepriamych dôkazov, ktoré by sa dopĺňali navzájom a tvorili jednoznačné dôkazné bremeno, ktoré by viazlo na obvinenom a preukazovalo to, čo uvádza obžaloba.

Dôležitým porušením je to, že trestné stíhanie nezačalo v čase, keď došlo k vydaniu vecí, ktoré bolo naviac vykonané nezákonným spôsobom. Procesná relevancia väčšiny dôkazných prostriedkov a z nich získaných dôkazov je tesne spätá práve s týmto úkonom. Vo veciach, keď bolo zrejmé, že bol spáchaný trestný čin, je začatie trestného stíhania vo veci potrebné vykonať ihneď. Pokiaľ o skutku, pre ktorý bola podaná obžaloba, sa vykonávali úkony tvoriace obsah prípravného konania, hoci nebolo začaté trestné stíhanie, ide o podstatný a mimoriadne závažný nedostatok obžaloby. Výsledky týchto úkonov, ktoré sú týmto nedostatkom zaťažené, sú nepoužiteľné v konaní pred súdom. Má za to, že malo byť vydané a jemu doručené uznesenie o začatí trestného stíhania podľa § 199 Tr. poriadku, toto malo byť vydané najneskôr ihneď po vykonaní zaisťovacieho úkonu - vydania vecí dňa 18.10.2016, čím bolo trestné stíhanie predsa začaté. Úkon sa mal ale urobiť podľa ustanovení Tr. por. a o to viac, ak zrejme bolo už trestné stíhanie vo veci začaté 6.10.2016, resp. už ani by ho nemusel príslušný policajt vydať. Trestné stíhanie tak vo veci by malo trvať minimálne od uvedenej doby, a keďže odvtedy bol vlastne aj podozrivým, mal mať odvtedy aj všetky procesné práva ako obvinený, ktoré mu ale priznané neboli, čo naozaj evokuje záver, že konanie voči nemu nebolo vedené spravodlivo. Časť dokazovania sa teda vykonala mimo rámca formálneho trestného stíhania a je tak neprípustným dôkazom.

Trestné stíhanie údajných jeho spolupáchateľov začalo dňom 6.10.2016, ktorí rovnako vydali vodičské preukazy pri zadržaní, ktoré mali byť falošné, a dôkaz pre podozrenie zo spáchania trestného činu proti nemu, že aj on má mať taký vodičský preukaz, policajti získali predsa dňa 7.10.2016 pri domovej prehliadke F.. Nemohol byť preto 18.10.2016 policajtmi bez akéhokoľvek poučenia, resp. bez poučenia

o právach obvineného ako jasne podozrivý vyzvaný k vydaniu vodičského preukazu podľa zákona o Policajnom zbore a podávať podľa tohto zákona bez akéhokoľvek iného poučenia vysvetlenie, ale malo byť voči nemu postupované podľa Trestného poriadku. Týmto postupom orgány činné v trestnom konaní dosiahli, že vydal dôkaz, ktorým sa vlastne usvedčil.

Povinnosť vydať vec podľa § 89 Tr. poriadku má síce každý, kto má pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie, avšak pokiaľ ide o obvineného alebo osobu, u ktorej trestné konanie nepochybne smeruje k jej obvineniu, nemožno splnenie tejto povinnosti vynucovať uložením poriadkovej pokuty v zmysle § 70 Tr. poriadku, resp. hrozbou jej uloženia. Išlo by totiž o donútenie smerujúce k poskytnutiu dôkazu proti sebe samému, zákaz ktorého vyplýva nielen z čl. 47 ods. 1 a čl. 50 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ale výslovne je zakotvený aj v čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva je zároveň obsiahnutý v pojme spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci J. B. v. Švajčiarsko z 3. mája 2001).

Vodičský preukaz im vydal doma a zápisnica o tom sa vyhotovovala až neskôr, na polícii, kam sa neskôr dostavil. Zápisnica o vydaní veci tak obsahuje nesprávne údaje, na polícii nič neodovzdával. Týmto postupom bola porušená zásada „nemo tenetur“, a súd pripustil tento dôkaz, vykonal ho a vyhodnotil ho proti nemu, hoci bol nepoužiteľný.

Dôkaz - samotný vodičský preukaz a zápisnicu o jeho vydaní je nutné považovať za nezákonný, nulitný, pretože vydanie dôkazu okrem toho, že bolo realizované postupom v rozpore s právom, trestným poriadkom, teda nezákonne, vydanie tohto dôkazu svedčiaceho proti nemu bolo takto realizované pod hrozbou poriadkovej pokuty, či domovej prehliadky a bolo vynútené pod hrozbou zadržania tak, že ak takýto dôkaz proti sebe nevyprodukuje, bude objektívne postihnutý vyššie uvádzaným spôsobom. Dá sa povedať, že policajti mu úmyselne odňali práva a pod rúškom bagatelizácie použili voči nemu lesť a vedome mu odňali práva, ktoré mal mať ako podozrivý totožné s právami obvineného.

Za kľúčové považuje aj otázku posúdenia procesnej použiteľnosti výpovedí svedkov policajtov. V zmysle R 26/1989 Zbierky rozhodnutí a stanovísk NS pokiaľ boli v trestnej veci vypočutí ako svedkovia policajti, ktorí vykonávali operatívne šetrenie na mieste, ich výpovede možno použiť ako dôkaz pred súdom, len pokiaľ vypovedali o skutočnostiach, o ktorých sa nedozvedeli z vysvetlení podaných podľa príslušných ustanovení zákona. V zmysle uvedeného tak, keďže celý rozhovor policajtov s ním mal charakter podania vysvetlenia podľa § 17 alebo § 17a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, preto títo policajti mohli vypovedať len o skutočnostiach, ktoré sa dozvedeli mimo tento rozhovor.

Vo vzťahu k uvedenému poukázal i na Smernicu Európskeho parlamentu a rady (EU) 2016/343 či na rozhodnutia ESLP (Salduz proti Turecku, rozsudok z 27.11.2008, sťažnosť č. 36391/02, bod 50, 52, Brusco proti Francúzsku, rozsudok zo 14.10.2010, sťažnosť č. 1466/07, bod 47).

Podľa jeho názoru je absolútne neprípustný a absurdný výsluch skutočných spolupáchateľov totožného skutku v reálnom postavení procesne ako svedkov v čase, keď aj trestná a zároveň spoločná vec nikoho z nich nebola ešte právoplatne skončená a sú v nej obvinení. Ak trestná vec svedka či svedkov nebola ešte právoplatne ukončená, nemôžu predsa v jednej a tej istej veci (aj keď je procesne rozdelená na dve - či viac - samostatných konaní) v rovnakom čase vypovedať raz ako svedkovia a o pár dní zas ako obvinení, pritom by mali byť poučení stále ako obvinení alebo ako svedkovia. Takým spôsobom policajti vnútili do polohy svedkov aj obvinených v tej skutkovo istej veci. Opakovane ich v tej veci vypočúvali v rôznych procesných postaveniach a v rôznych trestných spisoch, po nesprávnom a účelovom poučení. Výsluch spolupáchateľa ako svedka je prípustný len po tom, čo jeho vec bude právoplatne ukončená, alebo naopak.

Nevie, akým spôsobom súd vyvodil jeho trestnú zodpovednosť za žalovaný prečin, lebo jeho skutková podstata nemohla byť naplnená a to ani po formálnej a ani materiálnej stránke, a v tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutia súdnych autorít, aj v totožných veciach.

Podľa § 352 ods. 1 Tr. zák. sa prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky dopustí ten, kto verejnú listinu, úradnú pečať, úradnú uzáveru, úradný znak, úradnú značku alebo ciachu falšuje, podstatne pozmení ich obsah v úmysle, aby sa použili ako pravé, alebo ich použije ako pravé, alebo si ich nechá vyhotoviť s úmyslom použiť ich ako pravé.

Z gramatického výkladu (použitie spojky „alebo“) ustanovenia § 352 ods. 1 Tr. zák. vyplýva, že prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky- možno spáchať rozličnými spôsobmi konania, ktorými v prípade verejnej listiny môžu byť:

a/ falšovanie, t. j. úplné vyhotovenie nepravé verejnej listiny,

b/ podstatné pozmenenie obsahu verejnej listiny, t. j. podstatná zmena údajov, ktoré verejná listina osvedčuje,

c/ použitie falšovanej, či podstatne pozmenenej verejnej listiny ako pravej, t. j. napr. jej predloženie orgánu verejnej moci,

d/ objednanie vyhotovenia falošnej verejnej listiny, resp. vyhotovenia podstatného pozmenenia obsahu verejnej listiny.

V prípadoch konania pod bodmi a/, b/, c/ i d/ sa z hľadiska subjektívnej stránky vyžaduje úmysel páchatel'a použiť falošnú, či obsahovo podstatne pozmenenú verejnú listinu ako pravú. K dokonaniu trestného činu spôsobom uvedeným v bode c/ prichádza až použitím takej listiny, pričom sa vyžaduje vedomosť páchatel'a o tom, že použitá verejná listina je falošná, resp. podstatne pozmenená" (rozsudok NS SR 4Tdo/19/2011).

Z ustálenej súdnej praxe tak vyplýva, že falšovaním verejnej listiny sa rozumie úplné vyhotovenie nepravej verejnej listiny, ktorá má vyvolať dojem, že bola vydaná príslušným orgánom predpísaným spôsobom. Použitie falošnej verejnej listiny ako pravej vyžaduje, aby došlo k použitiu falšovanej alebo pozmenenej listiny ako pravej, pričom sa vyžaduje páchatel'ova vedomosť o tom, že ide o falšovanú alebo pozmenenú listinu.

Z dokazovania ale jasne vyplynulo, že predmetný vodičský preukaz (ukrajinský) nijako nesfalšoval a ani nepozmenil obsah tohto už vydaného vodičského preukazu a takýto doklad (teda buď sfalšovaný úplne alebo pravý s pozmenenými údajmi) si ani nenechal vyhotoviť, ale aj to, že ho ani nepoužil a ani ho nemal v úmysle používať a vôbec už nie vymeniť na dopravnom inšpektoráte za nový a pravý slovenský vodičský preukaz. Vôbec nevedel ani o tom, že tento vodičský preukaz má byť falošný, že nie je pravý. Nakoniec to s istotou nevedeli ani orgány činné v trestnom konaní, museli to komplikovane zisťovať aj cez znalecký posudok. Tento nakoniec mimochodom vôbec nemusí byť ani pravdivý, pretože znalec nemal na porovnanie pravý vodičský preukaz vydaný orgánom deklarovaným v doklade. Dokonca policajti v Kežmarku na ODI takéto ukrajinské vodičské preukazy menili za slovenské a ani oni nepostrehli, že sú falošné, tak ako to mal zistiť on. Chýba teda aj objektívna stránka skutkovej podstaty a to konanie vyžadované a popísané zákonom.

Ani žiaden zo svedkov neuviedol, že by vedel o tom, že ukrajinský vodičský preukaz je falošný, či by mal byť falošný (falzifikát) a teda ani to, že by o tom mal, či mohol vedieť aj on. Všetky vodičské preukazy, podľa vyjadrení svedka, ktorý ich zabezpečoval (F.), mali byť pravé, tak mu to uviedol dodávateľ z Ukrajiny.

Pre tvrdenie, že vedel o tom, že vodičský preukaz je falošný, niet v spise žiaden doklad či dôkaz a nie je možné túto skutočnosť pri akejkoľvek rozumnej úvahe vzhľadom na dokazovanie ani len vyvodiť. Preto ani nemohol mať úmysel zadovážiť si falošný vodičský preukaz s tým, že ho bude užívať ako pravý, a už vôbec nie z cudziny, čo preukazuje aj dokazovanie, taký úmysel nikdy nemal a ani ho nikdy nedeklaroval, len si ho ponechal ako suvenír, a na požiadanie policajných orgánov ho vydal. Ak by vedel to, že je falošný, tak by ho vôbec nevydal a ani k veci by nevypovedal. A len za to, že vypovedal, sa dostal pred súd, inak by proti nemu žiaden dôkaz nebol k dispozícii. Je pravdou, že chcel (tu v SR) získať vodičské oprávnenie na skupinu motoriek bez toho, aby musel ako skúsený vodič absolvovať všetky predpísané a časovo náročné formality - kurz, jazdy či aj testy a pod., chcel sa im podľa možnosti vyhnúť, keďže sa to vraj dalo, čo ho zlákalo, keď takú ponuku dostal. To nijako nepopieral. Ale nemal obdržať falzifikát, ale malo mu byť vydané pravé vodičské oprávnenie príslušným orgánom, vlastne bez splnenia všetkých k tomu potrebných náležitostí. Toto predsa nie je falšovanie verejnej listiny.

V prípade, že orgán štátu bol pri vydávaní vodičského preukazu benevolentný, či porušil dokonca zákon a vydal vodičský preukaz, hoci nejaká skutočnosť nebola pre jeho vydanie splnená či preukázaná, napr. osoba neabsolvovala kurz či skúšky (a autoškola to uviedla nepravdivo), či nepredložila nejaké iné potrebné podklady, nemôže to rovnako ísť na ťarchu občana, ale ide o porušenie právomocí predmetného orgánu daného štátu, za ktoré zodpovedá predmetný orgán či jeho pracovník, a nemožno to predsa posudzovať ako falšovanie. Získané oprávnenie, ktoré obdržal, si už ponechal len ako suvenír, keďže peniaze sa mu už nedali vrátiť. A keď mu už vodičský preukaz z Ukrajiny bol doručený, mal za to, že na Ukrajine bolo možné (pravý) vodičský preukaz vydať za ľahších podmienok.

V žiadnom prípade si teda nenechal vedome vyhotoviť falošný vodičský preukaz a už vôbec nie s tým, aby ho potom používal ako pravý, a vonkoncom nie s tým, čo tvrdí obžaloba, že ho chcel následne prioritne vymeniť za pravý slovenský vodičský preukaz. O tej možnosti síce vedel, ale k nej nepristúpil a predbežne túto možnosť vylúčil. Slovenský vodičský preukaz má dávno a len tu a tento si chcel rozšíriť o ďalšiu skupinu. Preto absolvoval v tejto súvislosti v predmetnom čase aj psychologické vyšetrenie za týmto účelom. Na podporu svojich tvrdení poukázal i na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. júla 2007 sp. zn. 2Tdo/21/2007.

Z vykonaného dokazovania podľa jeho názoru nevyplýva ani zavinenie. Ide o úmyselný trestný čin, preto subjektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu je nutné preukázať a to jednoznačnými dôkazmi,

alebo dôkazmi, ktoré musia nepochybne ukazovať na to, že takýto úmysel bol zrejmý alebo taký úmysel jednoznačne vyplýva z preukázaných okolností prípadu. Tento záver o zavinení v zmysle § 15 písm. a) Trestného zákona súd vo svojom rozsudku napriek jeho námietke vôbec a nijako relevantne neodôvodnil a na jeho námietku, ako i na ďalšie námietky zásadného charakteru aj voči objektívnej stránke skutkovej podstaty neodpovedal.

V ďalšom namietal právne posúdenie skutku ako spolupáchateľstvo. V prípade spolupáchateľstva medzi útočníkmi na záujem chránený zákonom musí byť ich útok dopredu aj dohodnutý, aspoň konkludentne. V zmysle § 20 Tr. zák. spolupáchateľom trestného činu je ten, kto spácha trestný čin spoločne s iným. Spolupáchateľstvo teda predpokladá spáchanie trestného činu spoločným konaním a úmysel k tomu smerujúci (§15). O spoločné konanie ide vtedy, ak každý zo spolupáchateľov uskutoční svojím konaním všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu, alebo keď každý zo spolupáchateľov svojím konaním uskutoční len niektorý zo znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorá je potom naplnená len súhrnom týchto konaní, alebo aj vtedy, keď konaním každého zo spolupáchateľov je aspoň článkom reťaze, pričom jednotlivé činnosti - články reťaze, smerujú k priamemu vykonaniu trestného činu, ale len vo svojom celku tvoria skutkovú podstatu a pôsobia súčasne. Úmysel pri spolupáchateľstve musí smerovať k spáchaniu trestného činu spoločným konaním. Tým sa odlišuje spolupáchateľstvo od súbežného páchatel'stva.

Medzi údajnými páchatel'mi je aj on, avšak takáto dohoda z ničoho nevyplýva, zo žiadneho dôkazu, ide len o akýsi dohad povereného policajta či prokurátora, ktorý ani v tejto časti právnej kvalifikácie doposiaľ neunesol dôkazné bremeno a ktorý si bez dôkazov osvojil súd. V skutkovej vete rozsudku, ani v právnej, ba ani v odôvodnení sa nikde neuvádza, kto má byť spolupáchateľom tohto trestného skutku. Jeho údajní spolupáchatelia, ako nepriamo vyplýva z dokazovania, boli jemu neznáme osoby, ktoré mali mať zadovážené cez ďalšiu osobu, ktorú tiež nepozná, podobné vodičské preukazy, o čom ale nevedel. Svedok O., ktorého jediného poznal, mu vodičský preukaz sprostredkoval, čo môže byť len jeho účasť na údajnom jeho trestnom čine, a čo on iné robil, či aj on mal taký vodičský preukaz neriešil, nezaujímalo ho to. Preto skutok nemôže byť kvalifikovaný ako spoločné konanie. Menovaný svedok ako i ten, čo vodičské preukazy zadovážoval, pred súdom jednoznačne, a to aj vo svojich trestných veciach tvrdili, že boli v tom, že vodičské preukazy sú pravé.

Súd, ak už mal za to, že ide formálne o prečin, neposúdil skutok ani z hľadiska § 10 ods. 2 Tr. zák., hoci je to obligatórna povinnosť súdu pri prečinoch. U prečinov je totiž vždy nutné hodnotiť aj závažnosť skutku, ako ukladá § 10 ods.2 Tr. zák., ktorý ustanovuje, že skutok nie je prečinom, ak závažnosť tohto činu je nepatrná vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný (§36, §37), mieru zavinenia a pohnútku.

Napokon namietal aj výrok o treste zotrvávajúc na vyjadrení, že súd chybne uznal vinu, poukazujúc pritom na dĺžku trestného konania, ktoré sa voči jeho osobe vedie už štyri a pol roka, hoci ide iba o jednoduchý prečin, pričom sa malo viesť oveľa dlhšie - 5 rokov - a to od vydania veci dňa 18.10.2016. Podľa § 2 ods. 7 Tr. por. má právo, aby sa jeho trestná vec prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Toto základné právo zakotvené aj v Ústave SR zakladá povinnosť štátneho orgánu organizovať si prácu takým spôsobom, aby sa uvedené ústavné právo aj objektívne realizovalo. Skutočne v tejto veci boli a sú splnené všetky podmienky (vzhľadom na okolnosti prípadu ako aj pomery obžalovaného) aby nebol uložený trest v rámci riadnej trestnej sadzby, ale nastali podmienky pre použitie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu v zmysle ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák., nakoľko použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne, na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje (a účel trestu možno dosiahnuť) aj trest kratšieho trvania.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto navrhol, aby odvolací súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, ako aj správnosť postupu, ktorý mu predchádzal, prihliadol i na prípadné iné chyby odvolaním nevytýkané v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. a rozhodol sám o jeho oslobodení s tým, že skutok nie je trestným činom, prípadne aby vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

Na podklade takto riadne a včas podaného odvolania obžalovaným ako osobou na to oprávnenou krajský súd, nezistiac dôvody zrušenia napadnutého rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. poriadku, preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. poriadku zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, prihliadajúc pritom i na chyby odvolaním nevytýkané, pokiaľ by zakladali dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1, a zistil, že odvolanie je dôvodné predovšetkým pre závažné chyby v prípravnom konaní, v dôsledku ktorých nebolo možné na základe zákonných dôkazov ustáliť skutkový stav.

V prvom rade odvolací súd poukazuje na to, že vec je v odvolacom konaní po tretí krát, pritom uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 4To/26/2018 z 15.01.2019 bol vyhlásený rozsudok prvostupňového súdu z 16.04.2018 zrušený predovšetkým pre nesprávne zaznamenanie dôkazu a to výsluchu svedka U. O., čo spôsobilo jeho procesnú nepoužiteľnosť, a tiež z dôvodu objasnenia zmeny dispozície ukrajinského vodičského preukazu z obžalovaného na políciu a to predovšetkým výsluchom obžalovaného, ako aj zasahujúcich policajtov. Uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 5To/9/2020 z 21.10.2020 bol napadnutý rozsudok z 15.04.2019 zrušený v dôsledku pochybenia konajúceho súdu, ktorý o vznesenej námietke obhajcom nerozhodol, čo malo za následok neúčinnosť vykonaných dôkazov na hlavnom pojednávaní vykonaných v dňoch 01.04.2019 a 15.04.2019. Výsluchy obžalovaného a svedkov J. O., či policajtov J. O. a J. P. nebolo možné zahrnúť do dôkaznej situácie pre vyhodnotenie skutkového stavu a teda konajúci súd nemal dostatočný rozsah dokazovania na rozhodnutie vo veci samej. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní vykonanom po právoplatnom vyriešení námietky zaujatosti zákonného sudcu dňa 10.05.2021 vyplýva, že bol osobne vypočutý J. P. a P. J. O., ktorí sa vyjadrili k zaisteniu veci od obžalovaného. Na hlavnom pojednávaní dňa 07.06.2021 došlo k opätovnému výsluchu svedka J. O. vykonaného v súlade s pokynom uvedeným v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu z 15.01.2019, čím došlo iba k čiastočnému naplneniu ustanovenia § 327 ods. 1 Tr. poriadku, keďže konajúci súd nevypočul obžalovaného. Tento vytýkaný postup odvolateľom nemá ale podstatný vplyv na neúplnosť dôkazného stavu, pretože vo veci k objasneniu zmeny dispozície ukrajinského vodičského preukazu boli vykonané dôkazy, ktoré v čase rozhodovania odvolacieho súdu 15.01.2019 neboli súčasťou dôkaznej situácie, čo umožňovalo v súčasnosti vo veci rozhodnúť aj bez výsluchu obžalovaného za účelom objasnenia odovzdania vodičského preukazu polícii. Pre zmenu v dôkaznej situácii táto námietka obžalovaného už neobstojí.

Obžalovaný za podstatnú námietku považoval spôsob zaistenia vodičského preukazu, ktorý nezodpovedá zákonu, keďže tento úkon mal byť vykonaný podľa Trestného poriadku a nie podľa policajného zákona so zreteľom na začatie trestného stíhania vo veci, a preto o tento dôkaz nemožno opierať skutkové tvrdenia.

S uplatňovanou námietkou odvolateľa, že vydanie veci malo byť realizované podľa Trestného poriadku, sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil. Z pripojeného spisu konajúceho súdu sp. zn. 4T/86/2018 je zrejmé, že uznesením ČVS: ORP-1202/PP-PP-2016 dňa 07.10.2016 bolo vznesené obvinenie viacerým osobám, medzi nimi i W. F., ktorý bol vypočutý v tejto veci ako svedok, pre skutky spáchané v roku 2016 posúdené ako prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Tr. zákona. Dňa 07.10.2016 bola vykonaná domová prehliadka v obydľí svedka B. F., pri ktorej bol zaistený okrem iných aj azbukou písaný dokument č. 884942, ktorý prekladala G. X. T. ako osvedčenie o absolvovaní kurzu v ukrajinskej Berdyčevskej autoškole na meno obžalovaného. Uvedené potom preukazuje, že dňa 18.10.2016, kedy bol obžalovaný políciou vyzvaný podľa § 21 ods. 1 zák. č. 171/1993 Z. z. na vydanie veci, sa viedlo v inej veci trestné stíhanie, v ktorej polícia získala informácie o pravdepodobnej existencii ďalšieho falošného ukrajinského vodičského preukazu na meno G. L. M.. Takéto dôvodné podozrenie polícia mohla overiť aj príslušníkmi kriminálnej polície ich postupom podľa § 17 v zmysle plnenia úloh vymedzených v § 2 ods. 1 písm. b), písm. l) zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore (v ďalšom zákon o PZ), avšak vzhľadom na výsledok domovej prehliadky vykonanej dňa 07.10.2016 vydanie vodičského oprávnenia mala polícia realizovať už podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku (prvá právna veta R 47/2013, primerane aj III. ÚS 561/2021).

S úkonom zaistenia veci podľa § 21 ods. 1 zákona o PZ súvisí aj namietaný úkon požadovať informácie od obžalovaného podľa § 17a zákona o PZ, ktorý príslušníci kriminálnej polície mali oprávnenie vykonať, ale nedodrжали pri ňom zákonom stanovený postup podľa § 17 ods. 4 zákona o PZ, keďže obžalovaného nepoučili o jeho práve odmietnuť vysvetlenie, ak by ním sebe alebo blízkej osobe spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania. Z výpovedí svedkov J. P. a P. J. O. nevyplýva, aby pri zaistení vodičského preukazu vykonali nejaký nátlak na obžalovaného, na čo poukazuje obžalovaný v dôvodoch odvolania, hoci sa o ňom vo svojich výpovediach nezmenil. Takýmto postupom podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu princípu zákazu donucovania k sebaobviňovaniu (nemo tenetur se ipsum accusare), ako to tvrdí obžalovaný v dôvodoch odvolania, pretože nebolo preukázané, aby príslušníci kriminálnej polície ho nútili k poskytnutiu nimi požadovaného listinného dôkazu, ale zo strany polície došlo k nezákonnému postupu a získaniu informácií, ktoré obžalovaný nemusel uviesť, ak by bol riadne poučený.

Vychádzajúc z rozvedeného postupu príslušníkov kriminálnej polície podľa zákona o PZ je nutné potom konštatovať, že takto zadovážený dôkaz nemožno hodnotiť ako procesne účinný, keďže nebol získaný postupom podľa § 89 Tr. poriadku účinného do 31.07.2019. To znamená, že o takýto dôkaz a od neho odvodené alebo na ňom založené ďalšie dôkazy, poukazujúc pritom na teóriu tzv. ovocia otráveného stromu, nemožno opierať vinu obžalovaného. Zaistený falošný vodičský preukaz je nosným dôkazom, keďže jeho existencia tvorí podstatu obvinenia (primerane III.ÚS 561/2021).

Obžalovaný namietal aj procesnú použiteľnosť výsluchov svedkov J. O. a J. P., policajtov, ktorí vykonali zaistenie vodičského preukazu. Odvolací súd len v stručnosti k tejto námietke uvádza, že menovaní svedkovia mohli byť vypočutí ako svedkovia iba k spôsobu zaistenia veci, pretože o okolnostiach prevzatia vodičského preukazu sa dozvedeli od obžalovaného nezákonným spôsobom. Ak boli vypočúvaní k tejto okolnosti aj v konaní pred súdom, v tejto časti na výpoveď svedkov pri hodnotení dôkazov nemožno prihliadať.

K namietanému výsluchu svedka J. O. v prípravnom konaní je potrebné uviesť, že menovaný v tomto trestnom konaní mohol byť vypočutý ako svedok, hoci sa proti nemu viedlo v inej veci trestné stíhanie pre ten istý trestný čin podľa § 352 Tr. zákona. Keďže svedok J. O. bol pri svojom výsluchu v dňoch 28.03.2017 a 22.08.2017 pred výpoveďou riadne poučený o svojom práve odoprieť vypovedať aj z dôvodu privodenia si trestného stíhania a aj napriek tomu svoje právo nevyužil, tento procesný úkon je účinný a použiteľný aj v konaní pred súdom. Procesný predpis striktno vymedzuje postavenie obvineného od momentu vznesenia obvinenia, pričom za svedka sa považuje osoba, ktorá má vypovedať k skutočnostiam súvisiacim s objasňovaným trestným činom, ktoré vnímala vlastnými zmyslami. Z uvedeného je zrejmé, že v tom istom konaní nemožno tej istej osobe súčasne priznať procesné postavenie obvineného a svedka, avšak tá istá osoba môže byť v dvoch súbežne prebiehajúcich trestných konaniach v rôznych procesných postaveniach. Procesný predpis nevyklučuje ani situáciu, aby obvinený v tej istej veci bol najprv v procesnom postavení svedka a následne sa dostal do pozície obvineného, alebo naopak, to ale neznamená, že jeho skoršie výpovede v inom procesnom postavení sú použiteľné. V posudzovanom prípade ale o ostatnú situáciu nešlo.

Záver o možnosti vypovedať vo veci ako svedok, hoci v inej trestnej veci osoba vystupuje ako obvinený, platí aj pre súdne konanie. Pred súdom vypovedal nielen J. O. ale aj B. F. v procesnom postavení svedka dňa 16.04.2018, aj keď súčasne vo veci sp. zn. ČVS: ORP-1202/PP-PP-2016 mal procesné postavenie obvineného a táto vec bola v čase jeho výsluchu pred súdom v prípravnom konaní. Obžaloba vo veci sp. zn. 4T/86/2018 bola podaná na konajúci súd dňa 26.07.2018 (čl. 201 spisu).

Namietané porušenie práva na obhajobu v prípravnom konaní z dôvodu, že obžalovanému neboli priznané práva obvineného najneskôr od 18.10.2016, odvolací súd neakceptoval. Postavenie obvineného a s ním spojené právo na obhajobu sa predovšetkým viažu na inštitút vznesenia obvinenia. Obžalovanému bolo vznesené obvinenie v uvedenej veci 29.06.2017, od tejto doby bol v zmysle § 33 Tr. poriadku v procesnom postavení obvineného a mohol tak účinne uplatňovať všetky svoje procesné práva súvisiace s obhajobou (§ 34 Tr. poriadku) sám, ale aj prostredníctvom obhajcu. V trestnej veci vedenej na konajúcom súde pod sp. zn. 4T/86/2018 mu takéto práva neprislúchali, keďže v nej nebol obvineným. Za daného stavu námietka obžalovaného, že mu bolo upreté právo na obhajobu v teraz prerokúvanej veci od 18.10.2016 alebo vo veci sp. zn. 4T/86/2018, je tak neopodstatnenou.

Po vyhodnotení procesného postupu konajúceho súdu a berúc do úvahy iba zákonne vykonané dôkazy odvolací súd uzavrel, že konajúci súd mohol svoje skutkové zistenia opierať o výsledok procesu dokazovania, avšak mal z neho vylúčiť dôkazy - časť výpovede svedka J. P., vyjadrenie obžalovaného k nadobudnutiu vodičského preukazu, zaistený vodičský preukaz a tiež znalecký posudok, ktorého predmetom bolo posúdenie pravosti (legality) zaisteného vodičského preukazu.

Ak je zaistený ukrajinský vodičský preukaz nezákonným dôkazom a nemožno oň opierať skutkový stav a ten nemožno preukazovať ani znaleckým posudkom, ktorým bola posudzovaná pravosť nezákonne zaisteného vodičského preukazu, potom pri absencii týchto dôkazov je nutné konštatovať, že nebolo dokázané, že skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný, sa stal. Niet totiž zákonného podkladu k vysloveniu, že dôkazmi bolo preukázané, že obžalovaný požiadal o zabezpečenie falošného vodičského oprávnenia.

Nad rámec vysloveného záveru si odvolací súd dovoľuje poznamenať, že k tomuto záveru by dospel aj v prípade, ak by zaistený vodičský preukaz bol zákonným dôkazom, hoci konajúci súd považoval skutkové zistenia z obžaloby, ktoré prevzal v celom rozsahu, za preukázané.

Podľa názoru odvolacieho súdu skutkové tvrdenie obžaloby „požiadal o zabezpečenie falošného vodičského preukazu s rozšírením na skupinu A“ vykonanými dôkazmi bez rozumných pochybností preukázané nebolo. Obžalovaný poprel, aby takúto požiadavku zadal svedkovi J. O. a takáto skutočnosť ani z výpovede svedka J. O. nevyplýva. Obžalovaný pri svojej procesne účinnej výpovedi na hlavnom pojednávaní dňa 21.02.2018 totiž uviedol svoju predstavu o vybavení nástupu a absolvovaní autoškoly za účelom rozšírenia vodičského oprávnenia, pričom z toho dôvodu absolvoval aj psychologické vyšetrenie. Menovaný svedok J. O. vypovedal, že sám ponúkol obžalovanému rozšírenie vodičského oprávnenia na skupinu A prostredníctvom ďalšej osoby, ktorého meno pred obžalovaným nespomenul. Išlo o svedka B. F., s ktorým ale obžalovaný do styku neprišiel, čo potvrdil svedok B. F. v súdnom konaní. Svedok B. F. vypovedal i v tom smere, že obžalovaný po doručení ukrajinského vodičského preukazu žiadal späť svoje peniaze, pretože ho nechcel, a svedkovi J. O. nepovedal o tom, že vodičský preukaz sa už nebude dať vybaviť na Slovensku.

Takýto dôkazný stav neumožňuje vyvodiť záver o tom, že obžalovaný požiadal svedka J. O. o zabezpečenie falošného vodičského preukazu, najmä ak existuje tvrdenie svedka B. F., že po doručení ukrajinského vodičského preukazu obžalovanému tento ho odmietal prevziať a žiadal späť svoje peniaze. Toto tvrdenie svedka spochybňuje i ďalšiu skutkovú okolnosť a to, že obžalovaný prevzal falošný ukrajinský vodičský preukaz s úmyslom vymeniť ho na príslušnom inšpektoráte za pravý slovenský vodičský preukaz. Ak obžalovaný odmietal prevziať ukrajinský vodičský preukaz a žiadal peniaze späť, je ťažko uveriteľné, že ho preberal s úmyslom vymeniť ho za vodičský preukaz podľa zákona č. 8/2009 Z. z.. Obžalovaný nebol činný ani pri zabezpečení prekladu osvedčenia o absolvovaní kurzu, ktorý bol nájdený pri domovej prehliadke dňa 07.10.2016 v dome, kde svedok B. F. býval, a keďže sa vzájomne nepoznali, nemohol ani vedieť, že takýto doklad existuje. Absolvovanie psychologického vyšetrenia vyplýva iba z výpovede obžalovaného, pričom účel tohto vyšetrenia nebol v trestnom konaní preukázaný, preto odvolací súd úvahu konajúceho súdu o absolvovaní psychologického vyšetrenia za účelom vydania slovenského vodičského oprávnenia v zmysle podmienok na udelenie vodičského oprávnenia uvedených v ustanovení § 77 ods. 1 písm. e/ zákona č. 8/2009 Z. z. považoval iba za domnienku.

Úvahy konajúceho súdu o vine obžalovaného sú tak založené na procesne neúčinných dôkazoch, na dôkazoch, ktoré nesúvisia s konaním obžalovaného a ani s jeho vedomosťou o ich existencii (nájdené preklady v obydlí svedka B. F.), v dôsledku čoho potom absentuje konajúcim súdom prezentované vzájomné nadväzovanie dôkazných prostriedkov na seba a ich korešpondencia medzi sebou v takej miere, aby o nich neboli dôvodné pochybnosti.

K posudzovaniu zavinenia konajúceho súdu argumentujúc vedomosťou obžalovaného o postupe pri vydávaní vodičského preukazu odvolací súd uvádza, že vyjadrenie súhlasu obžalovaného so zabezpečením vodičského oprávnenia s rozšírením jeho rozsahu bez splnenia zákonných podmienok automaticky neznamená súhlas so zabezpečením falošného vodičského oprávnenia. Do úvahy totiž môže prichádzať aj zabezpečenie vodičského oprávnenia vydaného subjektom na to zákonom splnomocneným s údajmi v ňom nepravdivými. V takom prípade by sa držiteľ vodičského oprávnenia, ktorý bol vydaný oprávneným subjektom, nemohol zodpovedať za prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Tr. zákona. Za falšovanie sa totiž nepovažuje potvrdenie nepravdivých údajov, nepravdivých skutočností verejným činiteľom, do ktorého kompetencie vydávanie takých listín patrí. Takéto konanie by mohlo napĺňať znaky inej skutkovej podstaty trestného činu a to prečinu zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 Tr. zákona, pritom konanie držiteľa vodičského oprávnenia obsahujúceho nepravdivé údaje, ktorý si ho nechal vyhotoviť, by sa mohlo právne posudzovať ako súčinnosť obžalovaného na tomto prečine.

Nie je dokázané, aby obžalovaný žiadal o vyhotovenie falošného ukrajinského vodičského preukazu s úmyslom vymeniť ho za vodičský preukaz podľa § 104 zák. č. 8/2009 Z. z., čo vyplýva z vyššie

prezentovaných úvah, preto obžalovaný nemohol naplniť zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného prečinu a teda nebolo dokázané, že sa skutok stal.

Odvolačí súd sa nestotožnil ani s právnym posúdením skutku ako spolupáchateľstvo žalovaného prečinu. K dokonaniu trestného činu spôsobom vymedzeným v poslednej alternatíve objektívnej stránky žalovaného prečinu dôjde už tým, že si páchatel nechá vyhotoviť falzifikát vodičského preukazu s úmyslom použiť ho ako pravý. K takémuto konaniu nepristupuje žiadny ďalší spolupáchateľ.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré odvolací súd vyhodnotil odvolanie obžalovaného ako dôvodné, preto na jeho podklade zrušil napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b), d) Tr. poriadku, keďže skutkové zistenia boli nejasné a napadnutým rozsudkom bol porušený zákon, ak obžalovaný bol uznaný vinným zo žalovaného prečinu. Postupom podľa § 322 ods. 3 Tr. poriadku následne odvolací súd rozhodol sám vo veci po doplnení dokazovania tak, že podľa § 285 písm. a) Tr. poriadku z dôvodov vyššie uvedených obžalovaného oslobodil spod obžaloby prokurátora pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Tr. zákona, pretože nebolo dokázané, že skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný, sa stal.

Rozhodnutie bolo prijaté jednomyseľne.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.